

قدرت معصوم (علیه السلام) بر گناه

درباره توانایی یا ناتوانی معصوم، بر فعل گناه، اختلاف است...

درباره توانایی یا ناتوانی معصوم، بر فعل گناه، اختلاف است. برخی معتقدند که ساختار بدنی و نفسانی انسان معصوم به گونه‌ای طراحی شده و ویژگی‌هایی در او به کار رفته است که اقتضا دارد هرگز بر معصیت اقدام نکند. بعضی نیز گفته‌اند که عصمت، قدرت بر طاعت و عدم قدرت بر گناه است.

امامیه بر این باور است که عصمت، با قدرت بر گناه منافات ندارد؛ یعنی شخص معصوم، قادر بر معصیت است؛ وگرنه استحقاق مدح و ثواب بر ترک معصیت را نمی‌داشت. افزون بر این، ثواب و عقاب در حق او بی‌معنا بود، بلکه او باید از محدوده تکلیف خارج باشد؛ حال آن که این گونه نیست؛ زیرا انسان معصوم مکلف است و بر اطاعت دستور خداوند، مستحق مدح است و ساختار بدنی او نیز مانند دیگر مردم است: قل إنما أنا بشرٌ مثلکم یوحی الیّ... (1).

بنابراین - چنان که اشاره شد - عصمت در نزد امامیه، ملکه‌ای است که انسان با داشتن آن، عواقب دردناک هرگناه و معصیت را با همه وجود احساس می‌کند؛ آن سان که پزشکِ حاذق، فرآیند یک بیماری را بگیرد و خطرناک و میکرب‌های کشنده را در بدن بیمار می‌بیند و هرگز از نیم خورده این بیمار نمی‌خورد و با او تماس مستقیم برقرار نمی‌کند و از وی پرهیز کامل دارد و شرایط و لوازم بهداشت را مراعات می‌کند و تا می‌تواند به چنین شخصی نزدیک نمی‌شود.

در جایی که انسان، دست خود را به دهان مار سمی خطرناک و افعی گشنده نزدیک نمی‌کند، شخص معصوم در اثر شهود شعله‌های دوزخ از تماس آن جداً خودداری می‌کند. او جهنم را می‌بیند؛ زیرا به مقام یقین رسیده است (از راه معرفت و عبادت): کلاً لو تعلمون علم یقین * لتروا الجحیم (2)، و چگونه می‌توان از جهنم مشهود نهراسید.

نتیجه این که از دیدگاه امامیه، پیامبران و پیشوایان دینی با داشتن ملکه عصمت (که موهبت و فضل الهی است)، هیچ گاه گرد معاصی بزرگ یا کوچک نمی‌گردند؛ هم پیش از بعثت، هم پس از آن، و دامانشان از زمان تمیز و آغاز ظهور عقل تا پایان عمر، از هرگونه ناپاکی و آلودگی پاک و منزّه و مبرا است.

(1) سوره کُف، آیه 110.

(2) سوره تکوین، آیات 5 - 6.

وحی و نبوت، 238-239